

Terugmeldingen 2007-3.

Gerrit Speek

Vrijwel altijd ingezonden door de betreffende ringer of melder, soms geselecteerd uit onze databank. Een fotokopie (of uw attendering via e-mail) van uw memorabele melding is altijd van harte welkom. Terugmeldingen van vogels met Nederlandse ringen en/of vogels gevonden in Nederland die om de één of andere reden bijzonder zijn. S.v.p. niet een vijf jaar oude Zilvermeeuw. Uw hulp voor deze rubriek wordt erg op prijs gesteld, omdat wij niet de gelegenheid hebben alle terugmeldingen stuk voor stuk te bezien.

Blauwe Reiger, *Ardea cinera*, ringnr. Arnhem .7050027

Geringd als nestjong op 01 mei 1983 in het Amsterdamse Bos door A.A. Blok. Met de telescoop werd in Marken op 19 juni 2007 het ringnummer afgelezen door W. van de Waal. De afgelegde afstand is 25 kilometer en de verstreken tijd is 8815 dagen. De leeftijd van de vogel is nu 25 jaar en 1.5 maanden, dat is oud, zelfs voor een Blauwe Reiger. De oudste binnen Euring (en dus ook binnen Nederland) is ringnummer Leiden ...73617, die werd 35 jaar en 1 maand oud.

Ooievaar, *Ciconia ciconia*, ringnr. Arnhem 808

Geringd als pull op 10 juni 1988 bij Deventer door dhr. Hak. Het ringnummer werd afgelezen op 03 april 2006 te Freudenberg, Vorpommern, Duitsland. Afgelegde afstand 477 kilometer, verstreken tijd 6506 dagen. Ring- en vindplaats zijn niks bijzonders natuurlijk voor een Ooievaar, maar de vogel is al wel op leeftijd met 18 jaar. De oudste binnen het ringwerk in Europa is ringnummer Sempach S.127, die vogel werd 39 jaar oud.

Kolgans, *Anser albifrons*, ringnr. Arnhem .7119943

Geringd als vrouw 2^e kj op 10 januari 2004 te Eemnes op de vanghut van M. Beekhuis en J. Malenstein. Geschoten (illegaal) op 09 oktober 2004 op IJsland. De afgelegde afstand is 2024 kilometer en de verstreken tijd is 273 dagen. Dit is merkwaardig, want van de 24311 terugmeldingen van in Nederland geringde kolganzen (*Anser albifrons*) was er nog nooit eentje uit IJsland gemeld. Dit doet toch wel ernstig vermoeden dat het hier om een Groenlandse Kolgans gaat (*Anser albifrons flavirostris*), waarvan bekend is dat die in West-Schotland en Ierland overwinteren.

In onze databank zit slechts één terugmelding van een Kolgans die tijdens het ringen gedetermineerd werd als Groenlandse Kolgans (.7068608, geringd door T. Haitjema op 02 februari 1992 in Friesland). De terugmelding van deze vogel komt uit IJsland!

Grauwe Gans, *Anser anser*, ringnr. Hiddensee ..212335

Geringd op 12 augustus 1979 als man na 1° kj bij de Guelpener See in Duitsland. De halsband werd afgelezen op 29 januari 2006 in Vorchten, Groningen. De afgelegde afstand is 376 kilometer en de verstreken tijd is 9667 dagen. Dat maakt deze vogel 'met afstand' tot de oudste Grauwe Gans ooit binnen het ringwerk in Europa! De oudste tot nu toe was 23 jaar en 7 maanden en deze vogel is minstens 27 jaar en 5 maanden oud.

Krakeend, *Anas strepera*, ringnr. London FP.67645

Geringd als man na 1° kj op 24 februari 2004 in Engeland. De terugmelding op 15 november 2006 (geschoten) was een beetje merkwaardig omdat de vogel werd gemeld als Wilde Eend. Bij navraag was het commentaar van de melder: "ik kreeg alleen de ring van een vriend, dus ik heb de vogel niet gezien. De vriend had de vogel gekocht voor het kerstmenu. Hij zei dat het een Wilde Eend was".

Sperwer, *Accipiter nisus*, ringnr. Arnhem .3634072

Geringd op 25 juni 2005 als vrouw, nestjong te Venlo door H. Maeghs. Vers dood gevonden, geschoten, op 23 september 2005 te Arrasate in Spanje. De afgelegde afstand is 1119 kilometer en de verstreken tijd is 90 dagen. De terugmeldingen van in Nederland geboren sperwers (n=3521) komen voor het grootste deel uit Nederland (n=3113). België (n=165) en Duitsland (n=122) hebben een klein aandeel. De verdere verdeling is: Noorwegen (n=1), Zweden (n=2), Polen (n=1), Engeland (n=1), Zwitserland (n=1), Frankrijk (n=94), Spanje (n=19), Marokko (n=1) en Mali (n=1).

Meerkoet, *Fulica atra*, ringnr. Kaunas ..088647

Geringd als volgroeide vogel op 14 augustus 1974 te Alytus, Litouwen. Op 15 oktober 2005 werd alleen de ring gevonden (en naar J.A. de Vries gebracht) op een akkerland bij Castricum. De Nederlandse broedpopulatie trek bijna niet weg, hoogstens in strenge winters naar Zeeland en België. De in het buitenland geringde vogels (en in Nederland gevonden) komen voor het grootste deel uit Duitsland en Denemarken, één of twee handen vol uit Polen en slechts enkelen uit de Baltische staten en aangrenzend Rusland.

Kluut, *Recurvirostra avocetta*, ringnr. Arnhem .3456250

Geringd als nestjong op 07 juni 1991 in de Markiezaat (Zeeland) door het (voormalige) RIKZ (groep P.L. Meininger). Met de telescoop werd bij Den Helder op 06 juni 2007 het ringnummer afgelezen door C.J. de Graaf. De afgelegde afstand is 167 kilometer en de verstreken tijd is 5843 dagen. De leeftijd van de vogel is nu 16 jaar! De oudste binnen Euring (en dus ook binnen Nederland is ringnummer Arnhem .3047434, die werd 27 jaar en 11 maanden oud.

Kleine Plevier, *Charadrius dubius*, ringnr. Arnhem H.320043

Geringd als broedende vrouw op 01 juli 2005 te Driel door F. Majoor, de kleurringen werden afgelezen (en de soort werd bevestigd) op 30 april en 18 mei 2007 bij Freiburg, Zwitserland.

Sinds 2002 (kleur)ringt F. Majoor kleine plevieren in de omgeving van Arnhem in het kader van het RAS project. In de periode 2002-2006 zijn daar 84 jonge en 40 volwassen vogels ge(kleur)ringd. In 2007 zijn 14 verschillende volwassen vogels afgelezen. Slechts drie hiervan zijn als jong geringd! De jongen lijken zich dus grotendeels buiten het onderzoeksgebied te vestigen. Maar ook de volwassen vogels kunnen grote verplaatsingen maken, zelfs binnen het studiegebied al 25 kilometer. Maar deze melding uit Zwitserland is toch wel opmerkelijk. De afgelopen jaren waren er ook twee terugmeldingen van jonge Kleine Plevieren die in de nazomer langs de Groningse of Duitse Waddenkust werden afgelezen. Dus tot zo ver gaat mogelijk ook de dispersie? En daarnaast waren er ook nog twee doortrek waarnemingen uit Frankrijk.

Tekst: Frank Majoor.

Grutto, *Limosa limosa*, ringnr. Arnhem .3619070

Voor onderzoek van de Rijksuniversiteit Groningen werd op 16 mei 2006 op de Workumerwaard ten westen van Workum, Friesland deze Grutto op het nest gevangen, geringd en ook voorzien van kleurringen. Tot half juni werd deze vogel gezien in het onderzoeksgebied, waarna hij is vertrokken naar de overwinteringsgebieden.

Van half februari tot begin maart 2007 foerageerde hij tijdens de voorjaars trek in Portugese en Spaanse rijstvelden (vier afzelingen) om op 11 april weer terug te zijn in het onderzoeksgebied. Door het droge voorjaar kenden de Grutto's dit jaar een moeizame start van het broedseizoen en veel vogels hebben niet eens gebroed. Deze vogel waarschijnlijk ook niet: begin mei 2007 werd hij geschoten in het overwinteringsgebied in Guinee Bissau! Voor zover ons bekend is niet eerder vastgesteld dat Grutto's al zo snel weer terug kunnen zijn in het overwinteringsgebied.

Tekst: Jos Hooijmeijer, Rijksuniversiteit Groningen.

Kerkuil, *Tyto alba*, ringnr. Arnhem .5392211

Geringd als vrouw na 1e kj op 20 juni 2005 te Herkenbosch door T. Hermanns. Gevangen en los (broedende vrouw) door een ringer op 19 april 2007 in Villeneuve, Fribourg, Zwitserland. Afgelegde afstand 492 kilometer, verstreken tijd 668 dagen. Dat is een grote afstand voor een Kerkuil, want het overgrote deel van de 17011 terugmeldingen van in Nederland geringde vogels wordt gemeld binnen 25 kilometer van de ringplaats (n=12397 73%), slechts 84 terugmeldingen (0.5%) wordt gemeld op meer dan 500 kilometer afstand. De 'recordhouder' is natuurlijk ringnummer .5343180, geringd als pull door L. Smit op 17 juni 2000 en op 15 oktober 2000 teruggemeld op 7219 kilometer afstand uit Chicago in de Verenigde Staten. De vogel werd gevonden in het landingsgestel van een Boeing van de KLM...

Draaihals, *Jynx torquilla*, ringnr. Hiddensee OB.15076

Geringd als pull op 03 juli 2005 in Halberstadt, Magdeburg, Duitsland. Vers dood, gepakt door een kat, op 12 september 2005 in Culemborg. Afgelegde afstand 400 kilometer, verstreken tijd 71 dagen. Van 1911 t/m 2006 zijn er 1563 geringd in Nederland en van de 38 terugmeldingen zijn er 33 geringd in Nederland en teruggemeld in Nederland (n=29), Duitsland (n=2), Spanje (n=1) en Noorwegen (n=1). De terugmeldingen van de buiten Nederland geringde Draaihals (n=5) zijn geringd in België (n=3), Duitsland (n=1) en Noorwegen (n=1).

Merel, *Turdus merula*, ringnr. Arnhem K.956838

Geringd als vrouw na 1^e kj op 25 september 1998 op Vlieland in de vierde Kroonspolder door K. Terpstra. Vers dood gevonden, gepakt door een kat, op 08 april 2007 te Wolvega. De afgelegde afstand is 82 kilometer en de verstreken tijd is 3117 dagen. Dat is oud (bijna 10 jaar), zelfs voor een Merel. De oudste merel binnen het ringwerk in Europa is Helgoland 7224339, die vogel werd 16 jaar en 9 maanden oud.

Rietzanger, *Acrocephalus schoenobaenus*, ringnr. Arnhem AG.88187

Geringd als 1^e kj op 02 augustus 2004 in Saeftinghe door VRS Saeftinghe. Gevangen en los op 09 augustus 2005 als na 1^e kj Rietzanger door een ringer op Malta. De afgelegde afstand is 1891 kilometer en de verstreken tijd is 372 dagen. Dit is de zoveelste aanwijzing dat rietzangers zowel naar het zuidwesten en naar het zuidoosten weg trekken. Bij een snelle check in de database zag

ik geen duidelijke aanwijzingen dat wegtrek in het najaar een andere voorkeursrichting heeft dan terugkomen in het voorjaar: van de 19 terugmeldingen uit Italië zijn er 18 uit de maanden juli – augustus – september en 1 uit de maand mei, van de 26 terugmeldingen uit Spanje zijn die cijfers resp. 20 – 6.

Pimpelmees, *Parus caeruleus*, ringnr. Gdansk KX.42211

Geringd als man 1° kj op 16 september 2002 te Mierzeja Wislana, Polen. Gevangen en los door VRS Schiermonnikoog als 1° kj op 1 november 2002 op Schiermonnikoog. Voor de begeleidende tekst zie bij de terugmelding hieronder.

Pimpelmees, *Parus caeruleus*, ringnr. Petersburg V.046364

Geringd als man 1° kj op 24 september 2003 bij Ribachi in Kaliningrad. Gevangen en los als man volgroeid door J.T. Hendriksma op 15 oktober 2003 bij Lauwersoog. Opvallend is dat we in Nederland uitsluitend terugmeldingen krijgen van vogels die langs de kust van de Oostzee worden geringd. Dus niet uit Scandinavië en ook niet uit het binnenland van Duitsland, Polen en de Baltische staten. Waarom?

Kneu, *Carduelis cannabina*, ringnr. Arnhem AL.81043

Geringd op 12 oktober 2006 als man na 1° kj bij Milheeze door J. Staal. Vers dood gevonden (tegen glas aan gevlogen) op 17 juni 2007 te Eslov in Zweden. De afgelegde afstand is 686 kilometer en de verstreken tijd is 248 dagen. De broedpopulatie van Scandinavië trekt via Nederland naar België, Frankrijk en Spanje. Terugmeldingen van Nederlandse ringen uit die landen zijn gebruikelijk (er zijn bijna 1300 terugmeldingen van de Kneu in onze databank). Ook Scandinavische vogels worden in Nederland teruggemeld, opvallend daarin is dat er een handvol Noorse terugmeldingen zijn en slechts één Zweedse ring. Dit is de eerste terugmelding van een Nederlandse ring die gevonden is in Zweden.

Kruisbek, *Loxia curvirostra*, ringnr. Arnhem H.305022

Geringd als man 1° kj op 08 oktober 2004 in het Dwingelderveld door K.A. van Eerde. Gemeld als *Loxia* sp., dood gevonden (onbekend hoe lang dood), op 24 april 2007 in Hame, Finland. De afgelegde afstand is 1374 kilometer en de verstreken tijd is 928 dagen. Precies 100 terugmeldingen zijn er nu in onze databank (waarvan K. Terpstra het leeuwendeel voor zijn rekening nam). Het merendeel daarvan (n=83) is geringd en teruggemeld in Nederland. Geringd in

Nederland en elders teruggemeld zijn er 8: Oostenrijk (n=2), België (n=4), Italië (n=1) en Finland (n=1). De terugmeldingen in Nederland van in het buitenland geringde vogels komen uit België (n=3), Duitsland (n=1), Noorwegen (n=3), Rusland (n=2). Dat komt heel goed overeen (behalve misschien de twee meldingen uit Oostenrijk) met wat er meestal over de Kruisbek wordt geschreven: broedvogel in het oosten van ons land, sommige jaren komen er grotere aantallen uit Scandinavië.

Geraadpleegde bronnen:

- Baker K.** 1997. *Warblers of Europe, Asia and North Africa*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3971-7.
- Van den Berg A.B. & C.A.W. Bosman** 2001. *Zeldzame vogels van Nederland*. Tweede, herziene druk. GMB Uitgeverij, Haarlem. ISBN 90-74345-13-1.
- Buys R.-J. & D.L. Thomson** 2001. *Van 1911 tot en met 2000: een overzicht van geringde en teruggemelde vogels in Nederland*. Op Het Vinkentouw 95:2-88.
- Cramp S.** (red.) 1992. *Handbook of the birds of Europe, the Middle East and North Africa. The Birds of the western palearctic. Volume VI Warblers*. Oxford New York, Oxford University Press. ISBN 0-19-857509-2.
- Franssen T. & Pettersson J.** 2001. *Swedish Bird Ringing Atlas. Volume 1. Divers-Raptors*. Naturhistoriska Riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm. ISBN: 91-86510-50-9.
- Jonsson L.** (1995). *Vogels van Europa, Noord-Afrika en het Midden-Oosten*. Tirion, Baarn. ISBN 90-5210-187-6.
- Shirihai H.** ... (et al.) 1999. *Sylvia Warblers. Identification, taxonomy and phylogeny of the genus Sylvia*. Helm Identification Guides, Londen. ISBN 0-7136-3984-9.
- Speek B.J. & Speek G.** 1984. *Thieme's VogeltrekAtlas*. Thieme, Zutphen. ISBN 90-03-98125-6.
- Speek G.** 2001. *Ringverslag van het Vogeltrekstation 2001 (nr.86)*. Op Het Vinkentouw nr.97: 8-32.
- Staaiv R.** 1998. *Longevity list of birds ringed in Europe*. Euring Newsletter 2: 9-18.
- Svensson L.** ... (et al.) 2000. *ANWB Vogelgids van Europa*. ANWB, Den Haag. ISBN: 90-18-01212-2.
- Wernham C. & Toms M. & Marchant J. & Clark & Siriwardena G. & Baillie S.** (eds) 2002. *The Migration Atlas. Movements of the Birds of Britain and Ireland*. Poyser, Londen. ISBN 0-7136-6514-9